

GO-2125

Seat No. _____

B. A. (Sem. V) Examination

November / December - 2013

CC - 508 : Sanskrit

(१) याज्ञवल्क्यस्मृति ब्रह्मचारी-विवाह प्रकरण (२) व्याकरण

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- १ गमे ते चार श्लोकोनो सानुवाह सभृती करो : १४
- (१) एवमेनः शमं याति बीगगर्भसमुद्भवम् ।
तूष्णामेताः क्रियाः स्त्रीणां विवाहस्तु समन्त्रकः ॥
- (२) अन्तर्जानु शुचौ वेश उपविष्ट उदङ्मुखः ।
प्राग्वा ब्राह्मेण तीर्थेन द्विजो नित्यमुपस्पृशेत ॥
- (३) स गुरुर्यः क्रियाः कृत्वा वदमस्मै प्रयच्छति ।
उपनीय ददद्वेदमाचार्यः स उदाहृतः ॥
- (४) नैष्ठिको ब्रह्मचारी तु वसेदाचार्य संनिधौ ।
तदभावेऽस्य तनये पल्यां वैश्वानरेऽपि वा ॥
- (५) गुरवे तु वरं दत्त्वा स्नायाद्वा तदनुज्ञया ।
वेदं व्रतानि वा पारं नीत्वा ह्युभयमेव वा ॥
- (६) पिता पितामहो भ्राता सकुल्यो जननी तथा ।
कन्याप्रद पूर्वनाशे प्रकृतिस्थः परः परः ॥
- (७) सुरापी व्याधिता धूर्ता वन्ध्यार्थध्यप्रियंवधा ।
स्त्रीप्रसूश्चाधिवेत्तव्या पुरुषद्वेषिणी तथा ॥
- (८) भर्तुभ्रातृपितृज्ञातिश्चश्रूश्चशुरदवेरैः ।
बन्धुभिश्च स्त्रियः पूज्या भूषणाच्छादनाशनैः ॥

- २ धर्मशास्त्रनो उद्गम अने विकास दर्शावो. १४

अथवा

- २ स्मृति शब्द सभजावी स्मृति ग्रन्थोनुं विषयवस्तु यर्यो. १४

૩ ધર્મશાસ્ત્રના ગ્રન્થ તરીકે યાજ્ઞવલ્ક્યસ્મૃતિનું મૂલ્યાંકન કરો. ૧૪

અથવા

૩ યાજ્ઞવલ્ક્યસ્મૃતિમાં નિરૂપાયેલ સંસ્કારોની સવિસ્તર ચર્ચા કરો. ૧૪

૪ ગમે તે બે વિશે ટૂંક નોંધ લખો. ૧૪

- (૧) વિવાહના પ્રકારો
- (૨) કન્યાના લક્ષણો
- (૩) યાજ્ઞવલ્ક્યનું જીવન
- (૪) બ્રહ્મચારીનો ધર્મ અને વેદાધ્યાયનનું ફળ.

૫ ગમે તે સાત પ્રશ્નોના જવાબ બે-ત્રણ વાક્યોમાં આપો : ૧૪

- (૧) હેત્વર્થ કૃદન્ત વિશે નોંધ લખો.
- (૨) સંબંધક ભૂતકૃદન્તની પ્રક્રિયા સમજાવો.
- (૩) પૈશાચવિવાહ કોને કહે છે ?
- (૪) બ્રહ્મચારીના કેટલા પ્રકાર ? કયા કયા ?
- (૫) આચાર્યનું લક્ષણ આપો.
- (૬) પ્રાણાયામ ક્રિયા સમજાવો.
- (૭) અધ્યાપનનો અધિકારી શિષ્ય કોણ છે ?
- (૮) વરપસંદગી કેવી હોવી જોઈએ ?
- (૯) કોણ બ્રૂણહત્યાના પાપનો અધિકારી બને છે ?
- (૧૦) યાજ્ઞવલ્ક્ય પ્રમાણે સ્ત્રીઓનું કર્તવ્ય શું છે ?
- (૧૧) કર્મણિ ભૂતકૃદન્ત સમજાવો.
- (૧૨) કૃદન્ત શબ્દનો અર્થ સમજાવો.